

Činnost Evropského veřejného ochránce práv (2004)

Usnesení Evropského parlamentu o výroční zprávě o činnosti evropského veřejného ochránce práv za rok 2004 (2005/2136(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na výroční zprávu o činnosti evropského veřejného ochránce práv za rok 2004,
 - s ohledem na článek 195 Smlouvy o ES,
 - s ohledem na článek 43 Listiny základních práv,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 17. listopadu 1993 o demokracii, transparentnosti a subsidiaritě a o interinstitucionální dohodě o postupech uplatňování zásady subsidiarity; statut veřejného ochránce práv; pravidla pro jednání dohodovacího výboru podle článku 189b¹ Smlouvy o ES,
 - s ohledem na své předešlé usnesení o činnosti evropského veřejného ochránce práv,
 - s ohledem na čl. 112 odst. 1 a čl. 195 odst. 2 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Petičního výboru (A6-0276/2005),
- A. vzhledem k tomu, že Listina základních práv byla slavnostně vyhlášena v Nice dne 7. prosince 2000 a že existuje politická vůle usilující o její právně závazný charakter,
- B. vzhledem k tomu, že článek 41 Listiny základních práv stanoví, že každý má právo na to, aby jeho záležitosti byly orgány, institucemi a jinými subjekty Unie řešeny nestranně, spravedlivě a v přiměřené lhůtě,
- C. vzhledem k tomu, že článek 43 Listiny stanoví, že „každý občan Unie a každá fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem v členském státě má právo obracet se na evropského veřejného ochránce práv v případě nesprávného úředního postupu orgánů, institucí nebo jiných subjektů Unie, s výjimkou Soudního dvora Evropských společenství a Soudu prvního stupně při výkonu jeho soudních pravomocí“,
- D. vzhledem k tomu, že letošní rok charakterizuje jednak začátek druhého mandátu současného evropského veřejného ochránce práv Nikiforose Diamandourose a v září desáté výročí zřízení funkce evropského veřejného ochránce práv,
- E. vzhledem k tomu, že výroční zpráva evropského veřejného ochránce práv byla formálně předložena předsedovi Evropského parlamentu dne 8. března 2005 a že evropský veřejný ochránce práv Nikiforos Diamandouros předložil zprávu dne 10. května 2005 ve Štrasburku Petičnímu výboru,

¹ Úř. věst. C 329, 6.12.1993, s. 132.

- F. vzhledem k tomu, že v roce 2004 v porovnání s předchozím rokem výrazně vzrostl (o 53 %) počet stížností zaslaných evropskému veřejnému ochránci práv a vzhledem k tomu, že pouze polovina tohoto nárůstu (51 %) souvisí se skutečností, že občané deseti nových členských států se nyní staly evropskými občany,
- G. vzhledem k tomu, že evropský veřejný ochránce práv je nestranným orgánem a zároveň nabízí občanům možnost mimosoudního opravného opatření v rámci Unie a vzhledem k tomu, že v roce 2004 poskytl účinnou pomoc v téměř 70 % případů, které mu byly předloženy, včetně nepřípustných stížností,
- H. vzhledem k tomu, že v roce 2004 evropský veřejný ochránce práv uzavřel 251 šetření, z toho bylo 247 šetření na základě stížnosti a 4 šetření z vlastního podnětu; vzhledem k tomu, že 65 případů bylo urovnáno ze strany orgánu nebo instituce na základě stížnosti podané evropskému veřejnému ochránci práv a ve 12 případech bylo navrženo smírné řešení,
- I. vzhledem k tomu, že se evropský veřejný ochránce práv rozhodl předložit zvláštní zprávu (OI/2/2003/GG) Evropskému parlamentu v reakci na stížnost, která se týkala případu, v němž podle evropského veřejného ochránce práv došlo k diskriminaci stěžovatele ohledně podmínek zaměstnání ve službách Komise a v němž nebylo dosaženo smírného řešení a Komise nepřijala jeho návrhy doporučení,
- J. vzhledem k tomu, že předložení zvláštní zprávy Evropskému parlamentu představuje základní prostředek, kterým může evropský veřejný ochránce práv usilovat o podporu ze strany Evropského parlamentu a jeho Petičního výboru s cílem uspokojit občany, jejichž práva byla porušena, a také podporovat zvyšování standardů evropských úředních postupů,
- K. vzhledem k tomu, že šetření evropského veřejného ochránce práv často vedou z pohledu stěžovatelů k pozitivním výsledkům a mohou pomoci zvýšit kvalitu administrativních služeb,
- L. vzhledem k tomu, že četné kritické poznámky učiněné evropským veřejným ochráncem práv ve zprávě za rok 2004 týkající se případů nesprávného úředního postupu mohou do budoucna pomoci předcházet chybám nebo nesprávné funkci služeb, a to přijetím a uplatňováním vhodných opatření ze strany orgánů a institucí EU,
- M. vzhledem k tomu, že kritická poznámka byla určena také Evropskému parlamentu kvůli nepřijetí vhodných opatření, která by prosadila pravidla o zákazu kouření v jeho prostorách,
- N. vzhledem k tomu, že evropský veřejný ochránce práv nadále buduje konstruktivní pracovní vztahy s orgány a institucemi Evropské unie prostřednictvím schůzí a společných akcí zaměřených na rozvoj spolupráce při dosahování společných cílů,
- O. vzhledem k tomu, že výroční zpráva dokládá úsilí evropského veřejného ochránce práv zaměřené na rozšíření a zvýšení intenzity spolupráce vnitrostátních a regionálních veřejných ochránců práv v Unii, kandidátských zemích, Norsku a na Islandu, a to prostřednictvím rozvoje výměny informací a sdílení osvědčených postupů a se

zohledněním skutečnosti, že pravomoci vykonávané veřejnými ochránci práv a jejich oblasti působení a odpovědnosti jsou často velmi rozdílné,

- P. vzhledem k tomu, že účast Petičního výboru Evropského parlamentu na této spolupráci by mohla usnadnit praktickou spolupráci mezi evropskými institucemi a vnitrostátními a regionálními veřejnými ochránci práv, vzhledem k jejich rozdílným povinnostem,
- Q. vzhledem k tomu, že v roce 2004 evropský veřejný ochránce práv rozšířil své komunikační aktivity, především informační návštěvy, veřejné události, konference a rozhovory pro tisk, s cílem zvýšit informovanost občanů o jejich právech ve vztahu k administrativě Společenství,
- R. vzhledem k tomu, že dne 6. září 2001¹ Evropský parlament jednohlasně schválil Kodex řádného úředního chování, jak bylo doporučeno ve zvláštní zprávě evropského veřejného ochránce práv z dubna 2000, který však Komise ještě neschválila,
- S. vzhledem k tomu, že pan Diamandouros nedávno doporučil v dopise předsedovi Evropského parlamentu a během setkání s předsedou Komise a kolegiem komisařů, aby všechny orgány a instituce EU zvolily společný přístup ve věci Kodexu řádného úředního chování,
- T. vzhledem k tomu, že evropský veřejný ochránce práv ve své zprávě opakoval svou žádost o přehodnocení statutu, kterým se jeho činnosti řídí,
1. schvaluje výroční zprávu za rok 2004 předloženou evropským veřejným ochráncem práv a vítá nové zpracování a strukturu obsahu zprávy, která kromě poskytnutí srozumitelného přehledu řešených případů a šetření provedených během roku obsahuje jasný a přehledný tematický rozbor;
 2. gratuluje úřadu evropského veřejného ochránce práv k diverzifikaci a modernizaci své výroční zprávy, tak aby vyhovovala rozdílným potřebám stěžovatelů, poslanců, odborníků a široké veřejnosti;
 3. oceňuje výrazné zviditelnění dosažené evropským veřejným ochráncem práv ve snaze informovat veřejnost a domnívá se, že informace vyšší kvality mohou pomoci omezit počet stížností, které nespádají do jeho pravomoci;
 4. naléhá na evropského veřejného ochránce práv, aby pokračoval ve svém úsilí a rozvíjel své činnosti účinným a flexibilním způsobem, tak aby byl občany vnímán jako strážce řádné správy evropských orgánů;
 5. konstatuje, že ačkoli došlo k nárůstu počtu stížností, které evropský veřejný ochránce práv obdržel, kolem 75 % těchto stížností nespadá do jeho pravomoci, vzhledem k tomu, že ve většině případů je stížnost podávána na vnitrostátní orgány, které jsou odpovědné za uplatňování práva Společenství;
 6. vyzývá evropského veřejného ochránce práv, aby vymezil pojem nesprávný úřední postup¹ vytvořením přesného a vyčerpávajícího seznamu jak z hlediska orgánů a institucí,

¹ Úř. věst. C 72 E, 21.3.2002, s. 331.

na něž se vztahuje, tak podle předmětu stížnosti, přičemž budou kategoricky vyčleněny ty předměty, které spadají do pravomoci orgánů členských států;

7. naléhá na evropského veřejného ochránce práv, aby i nadále díky fungující spolupráci předával stížnosti, které nespádají do jeho působnosti, přímo na příslušnou vnitrostátní nebo regionální úroveň v souladu se zásadou subsidiarity;
8. podporuje evropského veřejného ochránce práv v jeho záměru maximálně zvýšit počet návrhů na smírné řešení;
9. naléhá na evropského veřejného ochránce práv, aby případy předával Petičnímu výboru, aby výbor mohl na jedné ze svých schůzí projednávat případná zamítnutí smírného řešení nebo návrhu doporučení příslušnými orgány nebo institucemi, a případně vyslechl názory stěžovatele;
10. konstatuje, že v sedmi případech došlo k jejich uzavření na základě přijetí návrhu doporučení příslušným orgánem a že jeden případ vedl ke zvláštní zprávě (OI/2/2003/GG);
11. vítá zvláštní zprávu evropského veřejného ochránce práv (OI/2/2003/GG) a doporučuje Komisi, aby v rámci uznání práv evropských občanů a ve prospěch kvality evropské správy přehodnotila pravidla pro přijímání tiskových mluvčích delegací ve třetích zemích;
12. vyzývá evropského veřejného ochránce práv, aby v souladu s článkem 195 jednacího řádu Parlamentu pokaždé, když předloží zvláštní zprávu, vystoupil v Petičním výboru a domnívá se, že by Parlament měl obecně přijmout k takovým zprávám stanovisko formou přijetí samostatné zprávy obsahující usnesení;
13. schvaluje úsilí evropského veřejného ochránce práv zajistit ze strany evropských orgánů respektování kratších lhůt pro vyřizování stížností týkajících se odmítnutí přístupu k dokumentům a naléhá na Radu, aby přijala tento návrh;
14. vyzývá orgány a instituce Společenství, aby přijaly co nejširší interpretaci ustanovení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise²; především naléhá na Komisi, aby nezamítala zpřístupňování dokumentů s odůvodněním, že jsou určeny pro vnitřní účely;
15. vyzývá Komisi, aby se zabývala stížnostmi týkajícími se nesprávností v její činnosti v rámci přiměřených lhůt;
16. naléhá na Komisi, aby přijala opatření na ukončení stávající situace, kdy orgány a instituce uplatňují různé kodexy chování a vyzývá ji k přijetí Evropského kodexu řádného úředního chování;

¹ Veřejný ochránce práv navrhl ve své výroční zprávě za rok 1997 následující definici: „*pokud veřejný orgán nejedná v souladu s pravidlem nebo zásadou, která je pro něj závazná, jedná se o nesprávný úřední postup*“.

² Úř. věst. L 145, 31.5.2001, s. 43.

17. vyzývá strany šetření evropského veřejného ochránce práv, aby do své korespondence zahrnuly odkaz na příslušný článek evropského kodexu a vyzývá všechny orgány a instituce Společenství, aby přispěly k revizi kodexu a aby podaly veřejnému ochránci práv zprávu ohledně jejich uplatňování kodexu, v souladu s článkem 27;
18. zdůrazňuje, že Komise by měla zahájit přípravné práce vedoucí k předložení právního předpisu o řádné správě;
19. podporuje potřebu přepracovat statut evropského veřejného ochránce práv schválený Evropským parlamentem rozhodnutím 94/262/ESUO, ES, Euratom ze dne 9. března 1994¹, v souvislosti s vývojem během posledního desetiletí, včetně pravomocí Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) provádět šetření a přijetí nařízení (ES) č. 1049/2001;
20. vyzývá k rozšíření a posílení systému mimosoudních opravných prostředků, který by občanům poskytl alternativu k soudnímu řízení ve formě rozhodnutí a doporučení, která nejsou právně závazná a nepředstavují donucovací opatření;
21. naléhá na evropského veřejného ochránce práv, aby využil svých pravomocí udělit doporučení a případně vytvořit zvláštní zprávu podle čl. 195 odst. 1 pododstavce 2 Smlouvy ES v případě stížností ve věci porušení práv obsažených v Listině základních práv a aby úzce spolupracoval s Evropským parlamentem a s budoucí Agenturou pro lidská práva s cílem dosáhnout co nejhodnější nápravy;
22. vítá úzkou spolupráci evropského veřejného ochránce práv a jeho kolegů na národní, regionální a místní úrovni, především v rámci spolupráce evropských veřejných ochránců práv, která se osvědčila jako účinný mechanismus rychlého a účinného řešení stížností občanů;
23. domnívá se, že zapojení Petičního výboru Evropského parlamentu do této spolupráce umožní zvýšit a posílit jeho pravidelné kontakty s petičními výbory vnitrostátních parlamentů a veřejnými ochránci práv členských států;
24. chválí úsilí evropského veřejného ochránce práv propagovat svou úlohu a informovat občany o jejich právech prostřednictvím rozesílání materiálů, návštěv členských států a konferencí;
25. naléhá na Úřad pro výběr personálu ES (EPSO), aby dodržoval pravidla a postupy týkající se otevřenosti a průhlednosti výběrových řízení a především aby dodržoval článek 4 Evropského kodexu řádného úředního chování odůvodněním svých rozhodnutí;
26. chválí dobré pracovní vztahy mezi úřadem evropského veřejného ochránce práv a Petičním výborem, včetně postupu vzájemného předávání případů;
27. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení a zprávu Petičního výboru Radě, Komisi a evropskému veřejnému ochránci práv, vládám a parlamentům členských států a veřejným ochráncům práv nebo odpovídajícím orgánům členských států.

¹ Úř. věst. L 113, 4.5.1994, s. 15. Rozhodnutí ve znění rozhodnutí 2002/262/ES, ESUO, Euratom (Úř. věst. L 92, 9.4.2002, s. 13).